

در دنیا کاملاً متفاوت بوده، یعنی پیشرفته‌ترین بنادر شان تبدیل به مناطق آزاد شده‌اند، اما شرایط خاص کشور ما به خصوص در سال‌های پس از جنگ و دوره سازندگی ایجاب می‌کرد که به فکر توسعه پیرامونی باشیم و در مرکز کشور متمرکز نمایم، لذا با جانمایی مناطق آزاد و تهیه و تدوین قانونی بسیار مترقی تلاش شد که همزمان تلاش برای توسعه، محرومیت زدایی و پایه‌ریزی تجارت آزاد اقدام شود.

■ **به نظر شما این روش موفقیت آمیز بوده؟ یا بهتره سؤال کنیم اینکار (انتخاب این نقاط برای منطقه آزاد شدن با توجه به نبود زیرساخت‌ها از ابتدا درست بوده؟**

ببینید مسائل این چنینی و به خصوص در حوزه توسعه رانمی شود تک بعدی بررسی کرد، ضمن اینکه همیشه انجام هرکاری با چالش‌ها و آزمون و خطاهایی همراه است، اما یک مثال بارز در این زمینه وجود دارد، شما از اهمیت چابهار حتماً مطلعید، اهمیت استراتژیک آن در عرصه بین الملل امروز زبانزد است، از اهمیت سواحل مکران و توجه مقام معظم رهبری به این خطه مطلعید، این نمونه نشان از آن دارد که جانمایی اولیه آن نقاط برای انتخاب منطقه آزاد شدن با وجود اینکه چابهار تنها بندر اقیانوسی ما است درست بوده، همینطور سایر مناطق، همچواریشان با کشورهای همسایه و قرار گرفتن در نقاط مهم مرزی، اما اینکه چرا آنچنان که باید سرعت توسعه در این مناطق بالا نبوده بیشتر به دلیل عدم اجرای کامل قوانین و مقررات خاص این مناطق است و اینکه بدون سرمایه اولیه مجبور به خودسازی شده‌اند که زمان برده...

اما خوب است بدانید طی سال‌های ۱۳۹۸-۱۳۹۲ از محل منابع داخلی سازمان‌های مناطق آزاد بیش از ۶ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان در پروژه‌های عمرانی و زیرساختی هزینه شده که از آن بین می‌توان به ۷۱۲ میلیارد تومان و ۳۱ میلیون دلار در حوزه زیرساخت‌های فرودگاهی (ساخت فرودگاه‌های ماکو و هندورابی، توسعه و بهسازی فرودگاه‌های کیش، قشم، چابهار و آبادان)، ۳۹۲ میلیارد تومان در حوزه راه (محور جلفا به مرند، آزادراه مرند بازرگان در منطقه آزاد ارس، بزرگراه مرکزی خلیج فارس قشم، مسیر ارتباطی از پیکره دوم به یکم چابهار و...)، ۲۴۴ میلیارد تومان در حوزه آب و فاضلاب (احداث مخزن آب ۲۰ هزار متر مکعبی قشم، احداث شبکه جمع‌آوری فاضلاب و شبکه آبرسانی بخشی از منطقه خرمشهر، احداث خط انتقال آب شرب قشم و...)، ۲۲۷ میلیارد تومان در حوزه بندر (احداث بندر کاسپین، احداث اسکله ۳۵ هزار تنی بندر تجاری کیش، توسعه اسکله بهمن و لایروبی و توضیح بندر بهمن قشم)، ۱۸۷ میلیارد تومان در حوزه درمان (احداث بیمارستان‌های ۳ خرداد خرمشهر، پیامبر اعظم قشم، طالقانی آبادان، بهسازی و تکمیل و توسعه تجهیزات مراکز درمانی و بیمارستان کیش و...)، ۶۰ میلیارد تومان در حوزه آماده‌سازی اراضی صنعتی و مسکونی (توسعه شهرک صنایع سبک ماکو، آماده‌سازی سایت صنعتی ۲۶۰ هکتاری ارس، آماده‌سازی اراضی ۱۰ و برق‌رسانی ۳ و

آماده‌سازی فاز یک صنعتی و مسکونی چابهار و...) اشاره کرد. همچنین تاکنون ۹۶۰ میلیارد تومان در حوزه توسعه فضاهای فرهنگی، مساجد، مرمت و حفظ میراث فرهنگی و زیرساخت‌های گردشگری، ۹۶۰ میلیارد تومان در حوزه توسعه و عمران روستایی، ۹۳۰ میلیارد تومان در حوزه خدمات عمومی و توسعه عمران شهری، ۵۱۲ میلیارد تومان جهت توسعه توسعه فضاهای فرهنگی آموزشی، ۲۴۵ میلیارد تومان در حوزه انرژی و توسعه شبکه برق و ۷۷ میلیارد تومان به منظور احداث و توسعه زیرساخت‌های مخابراتی در مناطق آزاد کشور هزینه شده است.

■ **مناطق آزاد در توسعه شاخص‌های اقتصادی چه عملکردی داشته‌اند؟**

اول باید بدانیم وقتی راجع به مناطق حرف می‌زنیم دقیقاً در مورد چه مساحتی از کشور صحبت می‌کنیم مناطق ما تنها ۰/۳ درصد (۳ دهم درصد) از خاک کشور را در اختیار دارند و کمتر از ۱ میلیون نفر جمعیت، یکی از برنامه‌هایی که ما بر اساس آن و برای تحقق اهداف آن اقدام کردیم برنامه ابداع اقتصاد مقاومتی بوده که در بند ۱۱ آن به صراحت به ماکتلف شده است؛ این برنامه از سال ۹۵ در مناطق بر اساس شاخص‌های ابلاغی اعلام و در حال اجراست که به لطف خدا و تلاش‌های بی‌وقفه دست‌اندرکاران ذیربط نتایج مطلوب و مناسبی کسب کردیم به‌طور مثال در حال حاضر در مناطق آزاد بیش از ۱۳۰۰ و در مناطق ویژه

**در دولت تدبیر و امید
بیش از ۱۶۰ میلیارد دلار
صادرات مناطق آزاد و
ویژه اقتصادی به خارج
کشور و سرزمین اصلی
و در مقابل
ارزش واردات به این
مناطق فقط ۴۵ میلیارد
دلار بوده است.
و این در حالی است که
مستندات موجود
عدد ۱۹۲ میلیون دلار
صادرات مناطق آزاد را
در سال ۹۲
ثبت کرده‌اند**

اقتصادی ۵۹۹ واحد تولیدی - صنعتی در حال فعالیت می‌باشند که عدد کمی نیست و در طول تصدی دولت تدبیر و امید با ایجاد ۱۸۶ هزار شغل مجموع اشتغال پایدار در مناطق آزاد و ویژه در حال حاضر بالغ بر ۵۱۰ هزار نفر می‌باشد لطفاً این نکته را که در بالا هم اشاره کردم مدنظر داشته باشید که کل جمعیتی که مادر مناطق داریم کمتر از یک میلیون نفر است. یکی از مهمترین مباحثی که مادر مناطق پیگیری کردیم توسعه صادرات بوده که به نظر من نسبت به سنوات قبل رشد بسیار خوبی را شاهدیم در این ۷ ساله دولت تدبیر و امید طی ۷ سال، ارزش صادرات تولیدی در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به خارج کشور به ۱۳۴ میلیارد دلار بالغ گردیده و علاوه بر آن در همین مدت ۳۹ میلیارد دلار تولیدات داخلی مناطق از مناطق آزاد و ویژه به سرزمین اصلی صادر شده است.

یعنی در دولت تدبیر و امید بیش از ۱۶۰ میلیارد دلار صادرات مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به خارج کشور و سرزمین اصلی و در مقابل ارزش واردات به این مناطق فقط ۴۵ میلیارد دلار بوده است و این در حالی است که مستندات موجود عدد ۱۹۲ میلیون دلار صادرات مناطق آزاد را در سال ۹۲ ثبت کرده‌اند.

موضوع دیگری که باید بسیار به آن توجه کرد بحث سرمایه‌گذاری است از سال ۱۳۹۸-۱۳۹۲ در مناطق آزاد، بیش از ۴۱ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری داخلی و ۱۷۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی و در مناطق ویژه اقتصادی بیش از ۵۰ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری داخلی و ۲۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری داخلی ارزی (۲۵۰۷ میلیارد دلار) و نزدیک به ۴ میلیارد دلار (۳۰۷ میلیارد دلار) سرمایه‌گذاری خارجی محقق شده است.

حتمادقت کنید که این عدد فقط سرمایه‌گذاری‌های محقق شده است و اگر بخواهیم مجوزهای صادر شده را به آن اشاره کنیم عدد بسیار بیشتری خواهد بود، و مورد توجه اینکه مشارکت بخش خصوصی داخلی در این عملکرد بسیار بارز است و نشان از این دارد که مناطق ما مورد اقبال و وثوق سرمایه‌گذاران بوده و هستند.

مابه‌ازای هر یک میلیارد تومان سرمایه‌گذاری که توسط سازمان‌های مناطق آزاد در پروژه‌های عمرانی هزینه کردیم توانستیم حدود ۷ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری داخلی توسط بخش خصوصی جذب کنیم و این باید مورد توجه کارشناسان زنده اقتصادی قرار بگیرد.

در بخش تولید و به خصوص تولیدات صادرات محور هم دستاوردهای خوبی داشتیم، مادر مناطق موفق شدیم با حمایت و فراهم کردن شرایط مناسب واردکننده‌ها را تبدیل به تولید و صادرکننده کنیم که در موضوع پوشاک این مورد قابل توجه است یا به‌طور مثال بزرگترین واحد گلخانه‌ای هیدروپونیک کشور با کشت یکپارچه در ۱۳۰ هکتار در منطقه آزاد ارس به بهره‌برداری رسیده است میزان تولید این واحد گلخانه‌ای که با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی می‌باشد ۳۵۰ هزار تن در سال است که تماماً به خارج از کشور صادر می‌شود و به جرات می‌توان گفت نمونه‌ای مشابهی در کشور ندارد.

